

דברי עורך העולם הזה בכנסת על גישה חדשה למימשל המקומי

כל הארץ - עיר אחת!

רדת מכל אחריות, ומאידך היא עומדת בפני הפיתוי המתמיד לנפח את מנגנונה, את הוצאותיה, כי הרי הכארון הממלכתי ישלם.

יש להאשים את משרד הפנים בכך שהוא משלים למעשה עם המצב הקיים, שאולי גם לו יש בו אינטרס מפלגתי, תחת להתייחס לפחות ברביזיה מרחיקת לכת.

יש להקים לאתר עיריה אחת בגוש דן, מכתיים וחולון ועד פתח תקווה ואפקה.

להיות סיבה סבירה כלשהי לקיום חצי תריסר רשויות קקיוניות, רובן בלתי יעילות, בגוש דן — שכל כולו קטן מערי רמת פירצה, שלא לדבר על שכונה אחת של ניו-יורק?

איחוד הרשויות ממש, לא רק כמה שנקרא „איגודי-ערים“, יחד סוף אלפי פקידים, יביא לייעול דראסטי של השרותים המאוחדים, לתיכנון ראציונלי של האמצעים וכוח-האדם, ולחיסול התופעה ה-

פיהם — החל בסגני ראשי-עיר בסיטונות, וכלה באחרון הפקחים.

זהו חיל-השדה לימי בחירות. משום כך מקפידות המפלגות האלה לקיים את הבחירות העירוניות באותו יום כמו הבחירות לכנסת. כי רק כך אפשר לגייס את חיל-השדה המקומי, היעיל, לרשות אלופי הפיקוד הארציים של המפלגות. העסקן ה- מקומי עובר בשביל המנגנון הארצי, בידוע כי הוא יקבל את השלל המקומי.

★ ★ ★
כמובן, אידיאולוגיה של השלטון המקומי. זהו גרעין הדמוקראטיה, כפי ש-

הגיע הזמן להציג שאלה פרובוקטיבית: האם דרושות בכלל רשויות מקומיות במדינת ישראל? אם כן, האם דרושות רבות כל כך? ואם כן, האם הן צריכות לעסוק במה שהן עוסקות?

מבחינת האוכלוסיה, כל מדינת ישראל אינה עולה על עיר בינונית בארצות-הברית. אולם יש בה 26 עיריות ו-109 מועצות מקומיות.

בז הרשויות המקומיות גם יחד מעסיקות 28 אלק עובדים.

בשורה ארוכה של תפקידים קיימת כפי לוח בולטת, המזדקרת לעין, והמנקרת את העין, בין העיריות ובין הממשלה. אין כאן שום קו-תיחום ברור והגיוני. מדוע בית החולים איכילוב שייך לעיריה, בית-החולים דונובו לממשלה, ובית-החולים ביי-לינסון ל- קופת-החולים?

מדוע מוסד מסויים של סעד שייך ל- ממשלה, והמוסד השכן לעיריה? מדוע גביית דמי-האישפוז שונה ממקום למקום?
מדוע בית-הספר היסודי הוא ממלכתי, והתיכוני הוא עירוני?
מדוע הממשלה אחראית לאירגון הכב- אות, ואילו העיריות מפקדות על הכבאים?
מדוע סמכות אחת לגבי אירגון התחבורה בעיר הוא ביד משרד-התחבורה, וסמ- כות אחרת ביד העיריה?

★ ★ ★
פני קום המדינה היתה לעיריות פונקציה לאומית. הן היו גרעינים של מימשל עצמי עיברי, מול המנגנון הממלכתי הקולוניאלי העויין.

כשקמה המדינה, אירע במישור זה מה שאירע במישור ההסתדרותי והסוכנותי: מה שהיה קיים — לא זו בלבד שנשאר קיים, אלא שהוא משגשג וגדל לפי חוק פאראקסי- סון, ואילו על גביו קם מנגנון שלם חדש, ומבידה רבה מנגנון חופף ומקביל, של ה- מדינה.

מדוע אין איש מעוניין לעשות כאן בדק-

פירצה

יש להקים את עיריית השרון, מהרצליה פיתוח ועד כפר-סבא.

יש להקים את עיריית הכרמל, שתכלול את כל עמק זבולון: חיפה והקריות, נשר ועכו, וכן הלאה.

זה היה חופף, במכה אחת, מאות מיליונים של לירות. בכסף הזה אפשר היה להקים מיפעלים יצי- רניים, שיוכלו לעכל את רבבת הפקידים שישתחררו בצורה זו.

במקביל יש להעביר ליד הממשלה את השרותים שהם מטבע בריאתם ממלכתיים, במדינת-פעד מודרנית. אם העיריות תעסוק- נה בדברים שהם מיוחדים למקום: גוף העיר, ייחוד הבנייה העירונית, שרותי הנקיון והתברואה בעיר וכדומה — הרי זה כי והותר.

מובן שאת המסים יש לאחד — לא רק את מסי-הרכוש, אלא את המיסי כולו. המדינה תגבה, והיא תקציב לעיריה בהתאם למימסר תושביה ונתוני המקום, ולא על- פי שיטת קוסט-פלוס.

★ ★ ★

משרד הפנים אינו בנוי וערוך לבי- צוע שינוי מהפכני זה. זהו עיקר ה- אישום כלפיו.

יש פרטי-אישום רבים אחרים: פעולת הצנזורה על סרטים ומחזות, שהפכה מזמן לקומדיה עצובה; העדר כל יוזמה להתאמת שפת-הים לצורכי הבילוי העיקרי של המוני ישראל; העדר פיקוח אמיתי על הבנייה המבווערת והשחתת גוף הארץ ללא תקנה מדי ועד אילת; השלטת הכפיה הדתית על העליה ומירשם התושבים בארץ; הצורה ה- מיושנת והבלתי-יעילה של מינהל המחוז; ועוד ועוד.

אך כל זה מישני לעומת הצורך באירגון מחדש (ריאורגניזציה) של דפוסי השלטון המקומי.

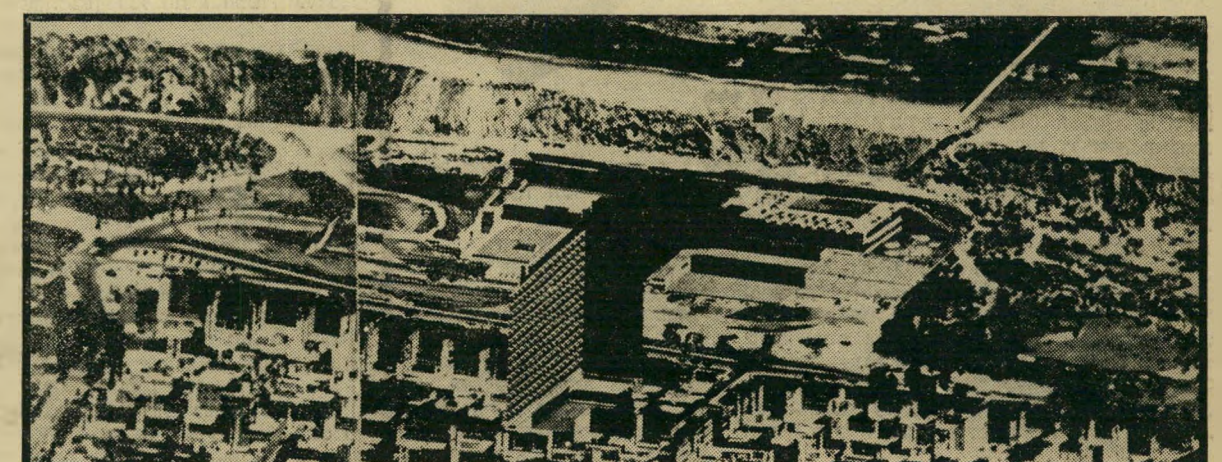
הצו העליון במדינת ישראל של 1967 צריך להיות: ייעול, חסכון והורדה דראסטי של יוקר המימ- של.

ממארת של פשיטות-הרגל העירו- ניות.

★ ★ ★
מישור הזה יש תופעה ממאירה, מגונה ומעוררת-סלידה של חוסר-אח-

התגבש בתקופה בה שרר המישטר הפיאודלי בעולם.

הערים קמו, ברוב המקומות, מאות בשנים לפני שהתגבשה המדינה. הפטריוטיזם של בן פירצה לעירו אינו נופל במיקרים רבים

חל-אבי

מיאמנותו למדינה, יש פולחן עירוני. מטירת עירונית, עניין של רגש וקדושה.

מה מכל זה יש כארץ? איפה יש כאן רגש אמיתי של התל-אבי- כי לעירו, של ביקריות-גת למקום מגוריו?

אצלנו, העיר היא מקום כגורים, מקום העבודה, והאזרח רוצה כי במקום יהיו שרותי נקיון, תחבורה וכבישים.

האם בשביל זה צריכים מיבנה כל-כך מסועף, כל-כך יקר? האם אין מקום להעב- רת מירב השרותים — אם לא את כולם — ליד המנגנון של המדינה, העוסק בהם מ- מילא?

ואם כל זה אינו נעשה — האם יכולה

בית יסודי? מדוע אין מחשבה רצינית, מקיפה ובלתי-מתפשרת לשינוי פני הדברים? יש לכך סיבה פוליטית, הנעוצה במיבנה המישטר המפלגתי-הפיי- אורלי.

אחד מסימניו המובהקים של מישטר זה היא חלוקת השלל. בעיריות הרבה יותר נוח לחלק שלל מאשר במישור הממלכתי, ושם גם המקום לחלק את מירב ההטבות למירב אנשי-המפלגות: תוספת-בניה, רישיונות-עסק, תשלומי-סעד, רוכלות, הזמנות-בנייה, מיכ- רזים פיקטיביים ועוד ועוד ועוד.

כאן נמצא התשתית של המפי- לנה הפיאודלית, האופיינית ל- מישטר הקיים.

בעיריות משבצים את הגיבניקים לאל-